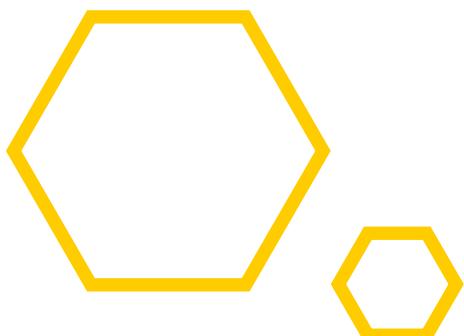

X'INHU EFFETTIV BIEX NEVITAW IS-SERQ DOMESTIKU?

**It is wise to
spend public
money on
what works**

#StopDomesticBurglaries

01

INTRODUZZJONI

Mill-2019, In-Network Europew għall-Prevenzjoni tal-Kriminalità (EUCPN) u bosta pajjiżi Ewropej organizzaw Ĝurnata Specjali tal-Iffukar madwar I-UE kollha fuq is-serq domestiku. L-ghan ta' din l-inizjattiva hu li tissaħħaħ il-ġlieda kontra din il-klassi ta' kriminalità billi tinforma lic-ċittadini dwar kif jistgħu jipproteġu d-djar tagħhom. Din il-klassi ta' kriminalità ilha tongos f'bosta pajjiżi Ewropej għal ħafna snin imma għadha tirrappreżenta l-maġġoranza ta' reati ta' Kriminalità Organizzata kontra I-Propjetà. Barra minn hekk, mhux biss tkun qed tisraq lin-nies mill-affarijiet personali tagħhom imma tnaqqsilhom ukoll mis-sens ta' sigurtà tagħhom fid-dar u għandha impatt finanzjarju sinifikanti fuq is-soċjetà.

Madankollu, mhux kollox jmur kif mistenni. Peress li waħda mill-funzjonijiet ewlenin tan-Network hi li tkun katalist għall-iffacilitar ta' politiki u inizjattivi iktar effiċċenti, din il-karta għandha l-ghan li tappoġġja l-partijiet ikkonċernati Ewropej nazzjonali u lokali billi tipprovdha ħarsa ġenerali tal-inizjattivi li forsi, imma mhux bifors, ikollhom success fil-prevenzjoni tas-serq domestiku. L-inizjattivi kollha ġew mijburga fi tliet kategoriji: jiġifieri dawk li għalihom hemm disponibbli evidenza qawwija, evidenza moderata jew evidenza limitata. Meta nghidu li hemm 'evidenza qawwija', dan jiġifieri li bosta studji wrew b'mod konsistenti li kien hemm tnaqqis fl-ammont ta' serq domestiku bħal kif jiġi meta nwebbsu I-miри billi nużaw taħlita ta' serraturi fit-twiegħi, dwal interni, serraturi mal-bibien u dwal esterni. Inizjattivi bit-tikketta 'evidenza moderata' huma dawk li kellhom numru limitat ta' studji li wrew impatt promettenti f'termini ta' tnaqqis ta' kriminalità bħal immarkar ta' propjetà. Madankollu, hemm bżonn iktar ricerka biex dan ikollu t-tikketta ta' 'evidenza qawwija'. Oħrajn, bħal sistemi ta' twissija kontra dħul mhux awtorizzat, urew riżultati kontradittorji jew għad ma kinux evalwati sew imma għandhom xi karatteristici li jidhru promettenti u jistħoqqilhom iktar attenzjoni. Fl-aħħarnett, nixiequ nsostnu li I-lezzjonijiet li tgħallimna waqt I-implementazzjoni u I-kuntest speċifiku dejjem għandhom jiġu kkunsidrati meta dawk li jfasslu I-politika u prattikanti jiżviluppaw I-istratgeġji tal-prevenzjoni tas-serq domestiku tagħhom.

02 EVIDENZA QAWWIJA

2.1 Twebbis tal-miri

It-twebbis tal-miri ser iżid il-perċezzjoni tal-persuna li twettaq ir-react dwar l-isforz meħtieg biex tidħol żot- tali dar. Peress li iktar sforz ifisser iktar ħin u allura livell iktar għoli ta' riskju, dan għandu effett deterrenti fuq il-hallelin.¹ Twebbis tal-miri permezz ta' taħlita ta' serraturi tat-twiegħi, dwal interni, serraturi tal-bibien u dwal esterni (**WIDE**) hi l-iktar taħlita effettiva biex biha nevitar is-serq domestiku u tipprovali wkoll l-aħjar valur għal flus.² L-ewwelnett, **dwal interni fuq timer** jaġħu impressjoni li cl-dar hi okkupata anki jekk ma jkun hemm ħadd id-dar.³ Din hi miżura tas-sigurtà importanti għaliex okkupanza hi fattur prinċipali fid-deċiżjoni li timmira propjetà.⁴ Iktar minn disa' ħallelin ikkundannati minn kull għaxra rrappurtaw li qatt ma jidħlu apposta ġo propjetà okkupata. Karozza pparkjata ġo driveway jew radju jdoqq waqt li tkun ix-xogħol ukoll jista' jikkontribwixxi għal dan.⁵ It-tieni, **dwal esterni fuq timer** jistgħu jnaqqsu s-serq filgħaxja u billej minħabba iktar riskju ta' detenżjoni, interruzzjoni u deterrenza.⁶ It-tielet, serraturi b'saħħithom **tal-bibien u tat-twiegħi** huma maħsuba biex jipprevvjenu dħul jew biex jagħmlu d-dħul iktar diffiċċi,⁷ inaqqsu l-accessibilità, konsiderazzjoni sekondarja li ħallelin ta' spiss jagħmlu fil-proċess tat-teħid tad-deċiżjoni fil-mira tagħhom.⁸ Riċerka fuq persuni li jwettqu reati wriet li l-kwalità ta' sigurtà fizika hi d-determinant primarju fid-deċiżjoni jekk tinsteraqx propjetà.⁹ Madankollu, biex tagħlaq bibien u twiegħi hemm bżonn attivită umana b'kuntrast maz-żewġ miżuri ta' qabel li ladarba stabbiliti, għandhom jiffunzjonaw awtomatikament.¹⁰

Jekk tiflaħ għal iktar tagħmir, tista' tikseb l-oħla protezzjoni totali b'CCTV, serraturi tal-bibien u twiegħi u ktajjen tas-sigurtà.¹¹ Minkejja dan, din il-kombinazzjoni għandha xi limitazzjonijiet. L-ewwelnett, **ktajjen tas-sigurtà** huma ddissinjati biex jillimitaw aċċess lil propjetà imma s-soltu ma jistgħux jarawhom minn barra u allura ma jistgħux jiskorajgixxu l-iħall. Barra minn hekk, ħafna drabi jkollhom bżonn lil xi ħadd ġewwa l-propjetà biex jintużaw u huma perikli potenzjal ta' nar.¹² It-tieni, **kameras** tas-CCTV huma ddissinjati b'mod predominant biex iservu ta' deterrent viżibbli li jistgħu jidu r-riskju li tingqabbi imma ma jżommux id-dħul fizikament. Apparti dan, ix-xiri u installazzjoni ta' CCTV, jinvolvu spiżza kbira. U għalhekk hu rakkomandat li tininvesti f'WIDE li hi għażla orħos u iktar sigura.

L-effettivită tal-implimentazzjoni ta' WIDE ġiet ippruvata fi studji numeruži. L-aħjar żewġ prattiċi li jevitaw serq domestiku permezz ta' twebbis tal-miri joriginaw min-Netherlands.

L-AĦJAR PRATTIKA: REŽISTENZA GHAS-SERQ INKORPORATA FID-DIGRIET TAL-BINI.

Wara li fl-1999 in-Netherlands introduċiet regolamenti ġodda tal-bini li bdew ikollhom bżonn twieqi u bibien siguri kontra l-hallelin, il-frekwenza ta' serqet fid-djar li kienu nbnew skont ir-regolamenti l-ġodda naqset bi kwart. Ĝie kkalkulat li tal-inqas 10,000 serqa kienu evitati fid-deċennju minn mindu dħalu r-regolamenti ġodda tal-bini. **L-ebda indikazzjonijiet ta' effett ta' spostament**, sew lil djar "qodma" jew forom oħra ta' serq ma ġew osservati. Bil-maqlub, xi studji jindikaw li jkun hemm xi spostament požittiv. L-effetti ta' sigurtà huma, sa ċertu punt, ittrasferiti lil djar fil-viċinat li mhumix assigurati.¹³

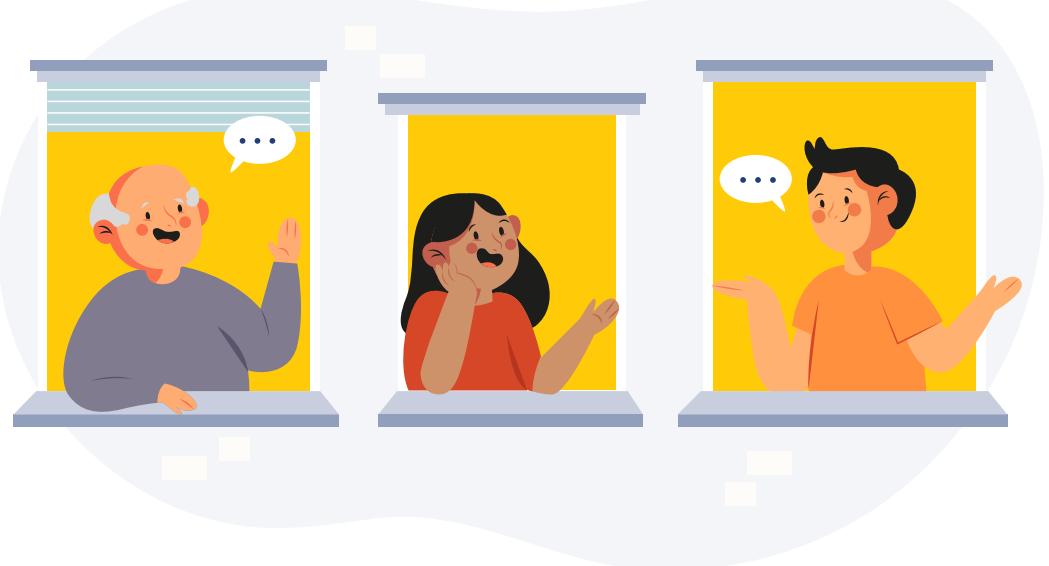

L-AĦJAR PRATTIKA: MARKA TA' KWALITÀ TAL-PULIZJA

Barra mir-regolamenti l-ġodda, in-Netherlands introduċiet ukoll il-Marka ta' Kwalità tal-Pulizija Olandiża (PQM) fl-1995. Hemm żewġ differenzi principali bejn it-tnejn li huma. L-ewwelnett, il-PQM tmur iktar 'l hinn mir-regolamenti tal-bini. Waqt li dawn tal-aħħar jiffukaw biss fuq lukketti u ganċijiet, il-PQM tinkludi rekwiżiți addizzjonal rigward id-dawl, id-dehra, is-sigurtà tat-twiegħi, bibien u tamboċċi. It-tieni, id-Digriet tal-Bini hu obbligatorju waqt li l-applikazzjoni tal-PQM hi volontarja u tiddependi mir-rieda tajba ta' sid id-dar jew tal-iżviluppaturi tal-proġett.

Il-marka ta' kwalità tista' tkun ukoll applikata lil djar eżistenti, bini ġdid u spazji miftuha. Iċ-Centru Olandiż għall-Prevenzjoni u Sigurtà ta' Kriminalità žviluppa manwal għal kull sitwazzjoni.¹⁴

Ir-riċerka wriet li djar bi PQM huma inqas fil-mira ta' ħallelin u li l-possibilitajiet li tispicċċa vittma (serq li jkun irnexxa) go dar PQM huma 78% inqas minn f'dar li mhix ċertifikata. Jekk ir-rekwiżiți huma implimentati fil-faži tal-kostruzzjoni, it-naqqis ikun anki ikbar.¹⁵

2.2 Ghassa tal-Inħawi

L-idea wara l-ghassa tal-inħawi hi biex titnaqqas il-kriminalitāt billi r-residenti jorganizzaw ruħhom u jżommu għajnejhom u widnejhom miftuha. Jekk jaraw jew jisimgħu xi haġa suspettuża, għandhom isejħu lil pulizija. Ir-residenti jistgħu jgħiñu lil xulxin, pereżempju billi jbattlu l-kaxxa tal-ittri jew jaħsdū l-lawn tal-ġirien meta dawn jkunu vaganza. Din is-sorveljanza li tkun żidiedet tiskoraġġixxi lil kriminali minħabba li jkollhom iktar riskju li jinqabdu. Meta toħloq sinjal ta' okkupanza, fattur ewljeni fid-deċiżjoni biex propjetà tkun fil-mira, tkun qed tagħmilha iktar diffiċċi għal ħalliekk biex jiddetermina jekk post hux vojt jew le. Barra minn hekk, skemi tal-ghassa tal-inħawi jtejbu l-koezjoni soċċali. Iċ-ċittadini jiżiluppaw sett ta' regoli għaż-żona u jorganizzaw lilhom infuħom biex jillimitaw azzjonijiet devjanti bħal kriminalitā.¹⁶

Ir-residenti stess, jew il-pulizija lokali, jistgħu jieħdu l-inizjattiva biex jistabbilixxu għassa tal-inħawi strutturata. Ir-rata tal-kriminalitāt fiż-żona lokali u jekk ir-rati ta' kriminalitāt fiż-żona huma baxxi, medji jew għolja jiddeterminaw l-involvement tal-pulizija biex jistabbilixxu skema bħal din. Żoni bi kriminalitāt baxxa jkollhom bżonn biss involvement passiv mill-pulizija waqt li jista' jkun li l-pulizija trid tkun il-mexxejja fl-implementazzjoni ta' skemi ta' Għassa tal-Inħawi f'żoni ta' ħafna kriminalitā.¹⁷ L-iskema Ghassa tal-Inħawi tista' tkun stabbilta bħala skema waħedha jew bħala parti minn programm iktar komprensiv¹⁸

L-effetti tagħha tal-prevenzjoni tal-kriminalitāt kienet evalwata f'numru ta' studji; sfortunatament, l-biċċa l-kbira minn dawn saru fl-Istati Uniti u fir-Renju Unit fejn programmi ta' prevenzjoni ta' kriminalitāt huma iktar suġġetti għal evalwazzjoni tal-impatt milli fl-Ewropa kontinentali. Meta-analizi bl-statistika turi li l-introduzzjoni ta' dawn l-iskemi jkollha effetti čari fit-tnaqqis ta' kriminalitāt. Żoni koperti mill-iskemi tal-ghassa tal-inħawi esperjenzaw tnaqqis fil-kriminalitāt ta' bejn 16% u 26% meta mqabbel ma' żoni mhux koperti mill-iskemi. L-effett pozittiv fuq il-kriminalitāt hu indipendent mill-qies u t-tip ta' programm ta' sorveljanza.¹⁹ Madanakollu, l-evidenza hi relatata b'mod predominant mal-perjodu qabel il-media soċċali u allura importanti li tkun konxju li l-metodu u l-impatt jistgħu jkunu affettwati mill-kanali tal-komunikazzjoni mtejba.²⁰

2.3 Kif nieħdu ħsieb tal-vittimizzazzjoni ripetuta

Id-data turi li djar li jkunu nsterqu minnhom qabel għandhom risku iktar għoli li jkunu misruqa mill-ġdid²¹ jew fi kliem ieħor, li t-tieni incident huwa iktar probabbli mill-ewwel u li t-tielet hu iktar probabbli mit-tieni.²² Dan il-fenomenu fejn dar tkun misruqa bosta drabi jsejhulu vittimizzazzjoni ripetuta jew **repetizzjonijiet eżatti**.²³ Madanakollu, r-riskju għoli mhux biss jaffettwa l-istess indirizz imma wkoll postijiet fil-vičinat fejn is-serq hu magħruf bħala **kważi repetizzjonijiet**. L-iktar viċin bħala ħin u spazju li post hu ma' dar li tkun insterqet, ikbar ikun ir-riskju li hu wkoll isofri xi serqa. Hekk kif il-ħin u l-ispażju jiżdiedu, ir-riskju għoli ta' postijiet fil-vičinat jonqos.²⁴

Hemm żewġ spiegazzjonijiet maġġuri: l-ipotezi tat-titħbi u tal-bandiera. it-tnejn huma bbażati fuq it-teorija tal-attività tar-rutina li tgħid li kriminalità għandha tkun spiegata f'termin tal-kombinazzjoni tal-persuna li twettaq ir-reat, mira addattata u nuqqas ta' kustodja L-ewwel ipotezi tgħid li persuni li jwettqu r-reat jmorru lura lejn l-istess inħawi għax ikun tgħallmu dwar opportunitajiet li huma preżenti ġot-tali żona waqt serqa ta' qabel. Persuna li wettqet ir-reat li tkun tgħallmet dwar l-opportunitajiet jew vulnerabbilitajiet tagħmel deċiżjoni razzjonali li tmur lura fiż-żona biex tiġġenera iktar profit. It-tieni opinjoni, l-ipoteži tal-bandiera tgħid li persuni li jwettqu reati jmorru lura fl-istess-żona għax din għandha dgħufijiet inerenti li jservu bħala stedna għal persuni li jwettqu reati. Hu iktar probabbli li t-tnejn jikkontribwixx għal okkorrenza ta' kważi repetizzjonijiet għax persuni li jwettqu reati jieħdu vantaġġ mill-vulnerabbilitajiet eżistenti biex jwettqu kriminalità.²⁵

Hu diffiċċi tindika ħin u distanza komuni għal vittimizzazzjoni ripetuta għax meta qabbilna għaxart ibliet minn ħames nazzjonijiet, kien hemm xi konsistenza bejn il-kuntesti, kif ukoll differenzi sostanzjali.²⁶ Minkejja dan, dawn is-sejbiet jistgħu jintużaw biex jiffurmaw inizjattivi biex jitnaqqas is-serq, l-ewwel billi jid-identifikaw dawk il-propjetajiet li huma f'riskju ta' serq ripetut u t-tieni billi jaġixxu mill-ewwel u jimplimentaw xi waħda jew iktar mit-tattici li ġejjin:²⁷ fuq naħa waħda, forom differenti ta' rondi jew monitoraġġ jistgħu jiżdiedu u fuq in-naħa l-oħra, il-pulizija tista' tipprova timvolvi sew lir-residenti taż-żona kif ukoll atturi ewlenin oħra. L-ewwelnett, informazzjoni rigward il-prekawzjonijiet tas-sigurta bħal għeluq ta' tieeqi u qfil ta' bibien meta thalli d-dar²⁸ jew tiswija u rinfurzar tal-punti tad-dħul, titħbi ta' serraturi u dwal²⁹ jistgħu jkunu enfasizzati meta r-riskju ta' serq x'aktarx ikun elevat.³⁰ Dan l-approċċ għandu potenzjal kbir għax il-familji iktar jkunu jistgħu u jkunu jridu jipproteġu lilhom infushom iktar effettivament wara l-ewwel serqa; ħamsa u għoxrin fil-mija tal-familji kellhom tal-inqas tagħmir wieħed tas-sigurta installat wara xi serqa.³¹ It-tieni, il-pulizija tista' tinforma lir-residenti biex izommu għajnejhom miftuħha, jimplimentaw għassha tal-inħawi u jistaqsu lili girien biex jenfasizzaw ħsieb xulxin.³² Intervenzjonijiet għal vittmi ripetuti u dawk fil-qrib urew tnaqqis sinifikanti f'vittimizzazzjoni ripetuti tas-serq³³ mingħajr spostament ta' riskji ta' serq lili inħawi tal-vicin.³⁴ Madankollu, is-suċċess jiddependi fuq l-implimentazzjoni korretta u appoġġ mill-pulizija u partcipazzjoni attiva min-naħha tal-vittmi.³⁵

L-AHJAR PRATTIKA: Għajjnuna professjonal ta' parir b'xejn u ftehim bi skont

Il-pulizija joffru b'xejn għajjnuna professjonal ta' parir u ftehim bi skont ma' kumpaniji tal-assikurazzjoni jew banek (self) biex jappoġġjaw sforzi ta' twebbis tal-miri kif tistgħu taraw fil-Ġermanja bħala eżempju tajjeb. Specjalment peress li jaġħtu wkoll opportunità lil gruppi vulnerabbi (status ta' soċċo--ekonomiku baxx) biex jinvestu fis-sigurta.³⁶

2.4 Xatba għall-isqaq

Ir-raba' mizura li għaliha hemm evidenza qawwija hi l-użu ta' xatba għall-isqaq. Xatba għall-isqaq tirreferi għall-istallazzjoni ta' xatbiet li jissakkru, x'aktarx tal-azzar jew ħadid u li jirrestringu d-dħul għall-isqaq jew network ta' sqaqjen. L-ewwelnett, din il-mizura ta' prevenzjoni tas-serq taħdem għax iżżejjid l-isforz li ġallelin jkollhom jieħdu billi tirrestringi aċċess għall-isqaq għall-utenti leġġitimi li jkollhom ċavetta jew kodici tal-pass u tikkontrolla l-aċċess lil miri potenzjal tal-kriminalità.³⁷ It-tieni, ix-xatbiet tal-isqaq iżidu r-risku l-i-persuni li jwettqu reati billi jdawru spazju pubbliku fi spazju privat. Barra minn hekk, xatba għall-isqaq tista' żżid is-sorveljanza naturali mir-residenti għall-propjetajiet tal-inħawi u tneħħi skuži minn persuni li jwettqu reati li jkunu fiż-żona.³⁸

Meta-analizi tipprova li x-xatba tal-isqaq hi mizura effettiva għall-prevenzjoni tas-serq meta tqis kemm l-oġgett ta' prevenzjoni tas-serq ikun iqum ghalkemm t-tip ta' effetti huma modesti. Barra minn hekk, diversi fatturi jillimitaw il-ġeneralizzabilità ta' dawn is-sejbiet bħal pereżempju l-fatt li l-istudji wżati fil-meta-analizi kollha eżaminaw programmi tax-xatbiet tal-isqaq Inglizi. Però, jekk prattikanti jew dawk li jfasslu l-politika jridu jħarsu lejn l-implimentazzjoni ta' xatbiet tal-isqaq, hemm numru ta' gwidi li jiddeskrivu liema kompeti pratti għandhom isiru sabiex joħolqu kundizzjonijiet fejn xatba tal-isqaq x'aktarx tkun effettiva. Konsultazzjoni ma' u bil-kunsens tar-residenti u impenn li jużaw ix-xatba huma ftit mill-kunsiderazzjoni jiet pratti.³⁹

2.5 Dawl fit-toroq

Żieda tal-livelli tal-illuminazzjoni fit-triq jew fi spazji oħra pubblici tista' tnaqqas b'mod sinifikanti sew il-kriminalità matul il-jum u kif ukoll billej⁴⁰ u biża' ta' kriminalità.⁴¹ Hemm żewġ teoriji prinċipali dwar għaliex dawl aħjar fit-triq jikkawżha tnaqqas fil-kriminalità. L-ewwel waħda tissuġġerixxi li dawl aħjar fit-triq tnaqqas il-kriminalità billi żżid il-probabilità li persuni li jwettqu reati jkunu identifikati. It-tieni tissuġġerixxi li dawl aħjar fit-triq ġo żona jżid il-kburija tal-komunità u l-kontroll informali li jistgħu jidu n-numru ta' persuni li jużaw iż-żona u allura jżid in-numru ta' xhieda potenzjal tal-imġiba kriminali. L-ewwel teorija tbassar tnaqqas fil-kriminalità speċjalment matul is-siġħat ta' dlam waqt li t-tieni teorija tbassar tnaqqas fil-kriminalità sew matul il-jum kif ukoll matul il-lejl.⁴²

Bħal ma' kull mizura oħra tal-prevenzjoni tal-kriminalità, sabiex ikunu effettivi, l-istallazzjoni tad-dwal tat-toroq għandha jkollha mira⁴³ u uffiċċiali tal-pulizija għandhom dejjem jistaqsu lilhom infuħhom jekk aħjar dawl ikunx rispons addattat għal kriminalità jew problema ta' diżordni f'inħawi jew komunità partikulari. Gwida orientata lejn problemi hi disponibbli [mingħand Clarke] għal dawk li jifformulaw il-politika jew prattikanti li jridu jimplimentaw iktar dawl.⁴⁴

03

EVIDENZA MODERATA

3.1 Persuni li jwettqu reat ripetuti fil-mira

Hu fatt dokumentat sew li minorità ta' kriminali attivi huma responsabbi għal proporzjon kbir ta' kriminalità. Politika ta' kontroll tal-kriminalità rrispondiet għal din il-konċentrazzjoni ta' reati kriminali b'varjetà ta' modi: żidiet fil-pieni fuq baži ta' kundanni ta' qabel⁴⁵ jew l-istabbiliment tal-hekk imsejhin proġetti tal-persuni li jwettqu reati ripetuti b'attenzjoni speċjali għall-ħallelin l-iktar attivi bbażati fuq lista definita. Persuni li jwettqu reati li qiegħdin fuq dik il-lista jafu li qed ikunu osservati u li jkunu arrestati u jinżammu hekk kif jikkommiettu xi reat. Fl-istess hin, dawn il-kriminali li nghataw priorità huma f'kuntatt ma' sistema li tista' tgħinhom ikunu riabilitati⁴⁶. Dawn il-proġetti kienu żviluppati bħala eżempju mid-Distretti tal-Pulizija ta' Ohio (proġett kriminali importanti hafna VIC)⁴⁷ u ta' Amsterdam (Approċċ Top600). F'proġett Approċċ Top600, iktar minn 40 mill-organizzazzjonijiet imsieħba mis-setturi tas-sigurtà, saħħha, żgħażagħ u probazzjoni jikkoperaw. Kull persuna fuq il-lista għandha il-manager tal-każ tiegħu/tagħha li jiffunzjona bħala punt centrali ta' kuntatt għall-organizzazzjonijiet involuti kollha, jiżviluppaw pjan ta' azzjoni personali u jipprovdu appoġġ lill-persuna involuta.⁴⁸

Valutazzjoni reċenti tal-Approċċ Top600 uriet li dan l-approċċ iwassal għal tnaqqis ta' bejn 7% sa 45% fl-ammont ta' serq domestiku. Barra minn dan, għandu influenza pozittiva fuq in-numri ta' riabilitazzjoni: mill-mument li t-trajettorja tibda, il-mira tar-reċidività tal-grupp tonqos b'41%.⁴⁹ Jekk l-aspett preventiv ma jaħdimx, l-aħħar għażla tkun inkapaċċità. Ovvjament, numru ta' studji juru li r-riżultat jista' jkun tnaqqis sinifikanti ta' serq f'żona fejn il-ħallelin l-iktar attivi jkunu qed jinżammu l-ħabs għal perjodu ta' żmien.⁵⁰

3.2 Pubbliċità lokali

Meta tattiva inizzjattiva ta' tnaqqis ta' serq bħal Ghassa tal-Inħawi, hu rrakkomandat li tinvesti f'pubbliċità lokali. Riċerka f'wieħed u għoxrin skema ta' tnaqqis ta' serq uriet li thabbir (minn qabel) tal-eżistenza u l-oġġettivi tal-inizzjattiva lil komunità iktar wiesgħha hu metodu relativament semplice u effettiv meta tqis kemm iż-żiun intefaq ħalli ttejjeb l-impatt tal-miżura tal-prevenzjoni tal-kriminalità. Il-mekkaniżmu li permezz tiegħu dan jista' jgħin jwassal għal tnaqqis fil-kriminalità hu permezz ta' komunikazzjoni tal-informazzjoni dwar l-attività ta' żieda tat-tnaqqis ta' kriminalità u b'hekk tinfluwenza l-perċeżżonijiet tal-persuni li jwettqu r-reati. L-analiżi wriet ukoll li inizzjattivi li għamlu kampanja ta' pubbliċità qabel l-implimentazzjoni attwali rrappurtaw li r-rati ta' serq bdew jonqsu anki qabel ma kienet attivata l-inizzjattiva, effett magħruf bħala 'benefiċċju antiċċipatorju'. Iktar

tnaqqis fin-numru ta' serqiet jistgħu jintlaħqu meta jkunu implimentati kampanji pubbliċitarji waħedhom (dawk li kienu magħmula għal xi żmien u li kienu dehru bħala intervenzjoni fihom infuħom) b'baġit suffiċjenti.⁵¹

Bħalma jiġi dejjem, hu diffiċċi tidentifika x'ser jahdem l-ahjar f'sitwazzjonijiet spċifici. L-effett tagħha jiddependi ħafna mill-kuntest fejn tkun qed timplimenta l-kampanja tiegħek. Madanakollu, hemm xi mistoqsijiet li hemm bżonn tindirizza meta tippjana kampanja: Min huma l-miri? Persuni li jwettqu r-reati jew il-vittmi? Fejn huma l-miri? Inħawi definiti? Jew belt jew pajjiż shiħ? Meta ser topera l-kampanja relativa mal-implimentazzjoni? Kostantament jew f'waqtiet? Liema strument ser jintuża? Gazzetti, radju, media soċċali, ...? X'messaġġ trid twassal? Wieħed ġenerali jew wieħed spċificu? Dawn il-mistoqsijiet kollha ser ikollhom bżonn risposta matul il-faži tal-ippjanar.⁵²

3.3 Immarkar tal-propjetà

Hemm sorsi li jissuġġerixxu li tmenin fil-mija tas-serqiet kollha jsiru bl-għan li wara jinbiegħu l-affarijet misruqa jew fencing. Dan jimplika li mingħajr riċevituri, jkun hemm inqas ħallelin u allura għandha tingħata priorità li jaraw xi jsir bl-affarijet misruqa.⁵³ Hemm bosta mizuri (ara ifsel) imma l-miżura principali hi li timmarka propjetà ħalli tagħmlha iktar diffiċċi biex ibiddlu affarijet misruqa fi flus jew biex tagħmel l-użu dirett tagħhom iktar diffiċċi. Barra minn hekk, din il-miżura tista' tassigura li affarijet misruqa jkunu kkonfiskati u mogħtija lura lil sidhom propria.⁵⁴

Propjetà tista' tkun immarkata billi żżid in-numru tad-dar u l-kodiċi postali billi tuża pinen UV, tags tas-sigurtà, tagħmir t'identifikazzjoni bil-frekwenza tar-radju (RFID) jew soluzzjonijiet microdot (soluzzjonijiet li għandhom firma unikament kodifikata digiatali).⁵⁵ Barra dan, mobile phones u tablets ukoll għandhom għażiżiet inerenti biex timblokka b'mod remot jekk jinsterqu, u jagħmlu dan it-tagħmir inqas ta' valur u li inqas jista' jinbiegħ.⁵⁶

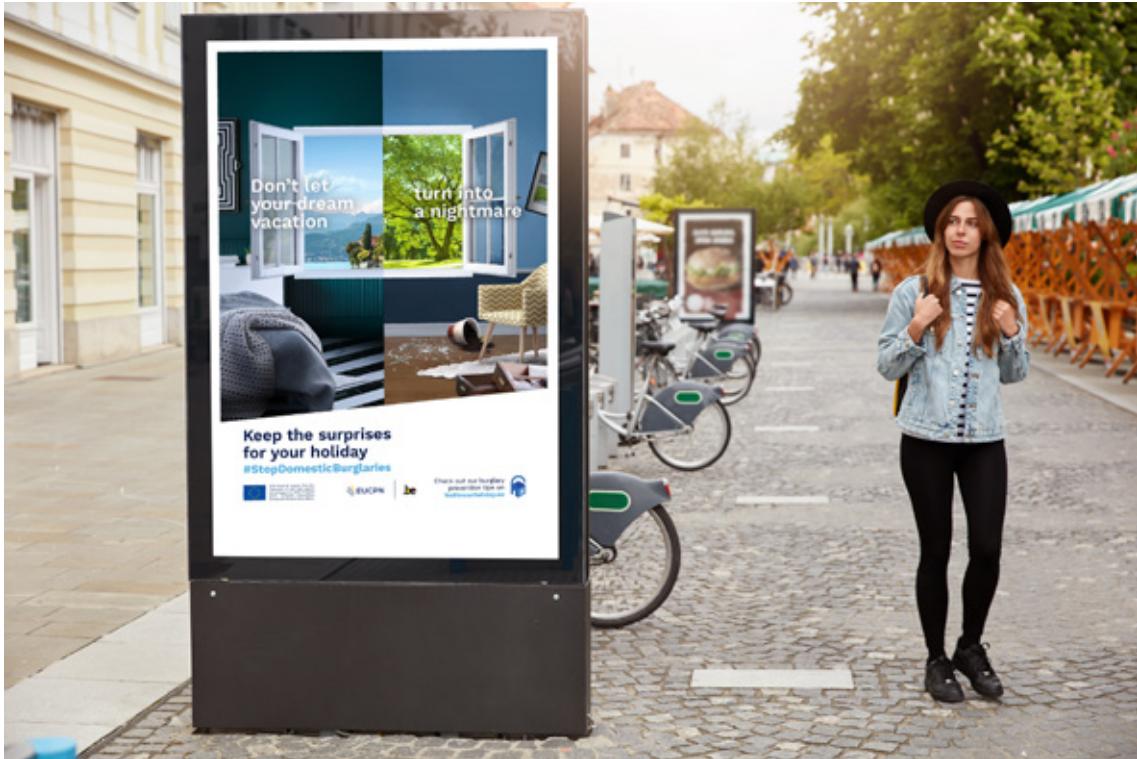
Studji mill-Australja tal-Punent u minn Londra wrew li mmarkar ta' propjetà hu l-iktar effettiv meta iktar minn 80% tar-residenti lokali jimmakkaw il-propjetà tagħhom u jekk issir flimkien ma' parir u pubbliċità ta' prevenzjoni tal-kriminalità.⁵⁷

4 JEW EVIDENZA LIMITATA JEW L-EBDA EVIDENZA

4.1 Allarmi

Allarmi kontra s-serq suppost jaħdmu principalment ghax ikunu deterrent peress li ħallelin jevitaw jidħlu ġo djar meta jindunaw li hemm allarmi installati u allura jkollhom iktar riskju li jindunaw bihom u jiġu arrestati. Però, valutazzjonijiet eżistenti mill-Ingilterra u minn Wales urew riżultati kontraditorji. Bil-maqlub, l-installazzjoni ta' allarmi kontra s-serq tista' tkun kontraditorja għax huma assoċjati ma' riskju iktar u mhux inqas riskju⁵⁸ ta' serq bi dħul kif ukoll attentat ta' serq.⁵⁹ Hemm bosta spjegazzjonijiet għal dan ir-riżultat sorprendenti. Spjegazzjoni possibbi hi li xi ħallelin huma kapaċi jsibu mezzi biex jaħarbu jew jegħlbu allarmi u jnaqqusu r-riskju li jiġu arrestati.⁶⁰ Il-kwalitā ta' allarm hi fattur importanti f'dan il-każ. Intervisti ma' persuni kkundannati li wettqu reati ta' serq jikkonfermaw dawn is-sejbiet; b'eċċeżzjoni ta' marka waħda ta' allarm kontra s-serq (ADT) fejn i-l-persuni li wettqu r-reati ma beżgħluk mill-allarmi kontra dħul mhux awtorizzat.⁶¹ Il-ħallelin jistgħu jindunaw ukoll li grazzi għall-ammont kbir ta' allarmi foloz, il-pulizija u l-kumpaniji tal-allarmi ma jirrispondux mal-ewwel billi jibagħtu xi ronda u b'hekk jagħtu hin biżżejjed lil-ħallelin biex jikkonkludu l-kompli tagħhom u jaharbu. Spjegazzjoni possibbi oħra hi li l-ħallelin jistgħu jinterpretaw il-preżenza ta' allarm bħala indikazzjoni li hemm affarrijiet ta' valur fid-dar. Benefiċċi potenzjalji jistgħu jegħlbu r-riskju żejda allura fil-kalkoli tagħhom.⁶² Barra minn dan, il-livell ta' esperjenza tal-persuna li twettaq ir-reat tista' tinfluwenza kif din il-persuna thares lejn allarm għax persuni li jwettqu reati li għandhom iktar esperjenza jarawh inqas ta' deterrent mill-kontropartijiet ta' inqas esperjenza. Argument ieħor kontra hu l-fatt li allarmi mhumiex effettivi meta tqis il-prezz: iqumu mhux hażin u ma jnaqqosux ir-riskju ta' serq. Madanakollu, evidenza minn Franzia turi li allarmi (waħedhom u flimkien ma' mizuri oħra ta' sigurtà) huma effettivi biex jipprevju s-serq minn djar imma waħedhom ma jipproteġux appartamenti. Minkejja dan, mingħajr għarfien addizzjonal fuq spċificazzjonijiet u kuntesti li fihom allarmi jwettqu l-kompli tagħhom, mhux rakkommandat li tagħti l-parir liċ-cittadini biex jistallaw allarm kontra s-serq għax tista' ttihom sens falz ta' sigurtà.⁶³

4.2 Kampanji biex ikun hemm għarfien

Prattikanti tal-prevenzjoni tal-kriminalità ta' spiss jagħżlu kampanji li jqajmu għarfien biex jinfurmaw lin-nies dwar kriminalità u b'hekk jittamaw li jinfluwenzawlhom l-imġiba. Kampanja fil-media (inkluża fil-media soċjali online) hi waħda mill-elementi tal-Ğurnata Specjali mal-UE kollha għall-Iffukar fuq serq domestiku. Però, ir-riċerka turi li kampanji li jiffukaw biss fuq għarfien rari jaħdmu. Anzi bil-maq klub, jistgħu anki jżidu l-biża' ta' kriminalità minflok effettivament jnaqqsu (ir-riskju) ta' kriminalità jew dannu.⁶⁴ Barra minn hekk, għadna ma sibniex valutazzjonijiet tal-impatt jew tar-riżultati ta' kampanji li jqajmu kuxjenza li jiffukaw fuq is-serq domestiku.

Madanakollu, kampanji biex iqajmu kuxjenza imma b'mira, li għandhom approċċ olistiku, li jistgħu jkunu žviluppati bl-ghajnuna ta' din il-karta, jistgħu jkunu ta' mertu. Specjalment jekk dawn il-linji gwida li ġejjin ikunu segwiti. L-ewwelnett, il-messaġġ irid ikun relevanti, prattiku u speċifiku. Tgħidix 'Tagħtix čans lil-ħallie'l' imma għid lin-nies eż-żarru x'jistgħu jagħmlu biex jipprevvjenu serq (perezempju, li jkollok tip partikulari ta' serratura fil-bieb). It-tieni, il-meż: kampanja għandha tuža l-kanali tal-media li jippermettulha tilhaq l-udjenza fil-mira tagħha. Aġenċija tal-media tista' ssostni ħaddiem fil-prevenzjoni tal-kriminalità f'dan il-qasam. Kampanji għandhom ikunu ppjanati bir-reqqa f'termini ta' żmien u tul ta' hin. Ripetizzjoni (b'waqtiet) hi preferibbi minn kampanji li jkunu twal. Fl-aħħarnett, kampanji dejjem għandhom ikunu parti minn approċċ iktar miftuh u kkoordinat biex jilhaq l-oġġettiv. Sabiex jiżdied it-naqqis fil-kriminalità, l-ewwel għandhom jilhqu tal-inqas żewġ kundizzjonijiet li ġejjin. L-ewwel għandhom jikkonċentraw fuq l-aspetti emottivi u affettivi tal-bidla fl-imġiba barra minn trasferiment ta' għarfien u sensibilizzazzjoni. It-tieni, għandhom jakkumpanjaw u jappoġġjaw approċċi oħra ta' prevenzjoni ta' kriminalità (ġustizzja kriminali, prevenzjoni sitwazzjonali, ta' žvilupp u tal-komunità), b'mod li jtejbu u jinforzaw lil xulxin.⁶⁵

4.3 Mızuri kontra fencing

Kif semmejna diġà, hemm sorsi li jissuġġerixxu li tmenin fil-mija tas-serq isiru bl-għan li wara ibiegħu l-oġġetti misruqa. Id-differenza bejn in-numru ta' serqet irrekordjati u incidenti irrekordjati ta' fencing jidhru li jindikaw li ħafna kažijiet ta' fencing mhux qed jiġu rrappurtati lil pulizija. Minn riċerka fin-Netherlands, nistgħu nassumu li n-numru ta' fencing bil-moħbi hu għoli: tlieta fil-mija tal-Olandiżi li għandhom ħmistax il-sena u iktar - 'I fuq minn 422,000 persuna - jammettu li xi kultant kienu ħatja ta' fencing. Dawk li jwiegħbu u esperti jiżvelaw erba' cirkostanzi li jiffacilitaw ix-xi-xiri ta' oġġetti misruqa. L-ewwelnett, id-differenza fil-prezz. It-tieni, il-facilità li tixtri oġġetti misruqa. It-tielet, ir-riskju relativament baxx li tinqabu. U fl-aħħarnett, l-attenzjoni insuffiċċenti li tingħata lil fencing minn pulizija u awtoritajiet tal-ġustizzja.⁶⁶ Dawn is-sejbiet juru li għad hemm lok għal titiġ meta tigħi għal tnaqqis tad-dħul minn serq. Ahna hawn identifikajna diversi atturi li jistgħu jkollhom rwol f'dan ir-rigward.

Biex nibdew, **I-awtoritajiet pubbliċi** jistgħu jwaqqfu bażżejjiet tad-data fejn **konsumenti** jistgħu jireġistrax l-oġġetti tagħhom preventivament, hallo f'każ ta' serq, jiffacilitaw ir-rappurtar u jidu l-possibbiltà li jieħdu lura l-oġġetti misruqa. Pass ieħor hu l-iż-żvilupp tal-ghodda bħal StopHeling fin-Netherlands, li tippermetti li-ċittadini u xerrejja tal-affarijiet użati biex jivverifikaw jekk oġġett kienx irregjistrat bħala mitluf jew misruq permezz ta' numru tas-serja (oġġetti uniċi biss jistgħu jkunu rregjistrati). Jekk dan hu l-każ, il-pulizija jistgħu jkunu notifikati biex jieħdu azzjoni. Il-bank tela' minn kważi 456,000 rikjesti fl-2014 għal tfittxja għal kważi 670,000 fl-2015, u fl-ewwel kwart tal-2016, kienet kważi iktar minn 283,000 (estrapolat għal 2016 kollha, dan jammonha għal kważi 850,000). F'dak is-sens, 'StopHeling' tidher tissodisa bżonn fost il-pubbliku u xerrejja tal-affarijiet użati biex jivverifikaw l-affidabbiltà ta' oġġett li jkunu qed jikkonsidraw jixtru.⁶⁷

Imbagħad, **awtoritajiet regolatorji** jistgħu jintroduċu miziuri biex jikkontrollaw in-negozju tal-affarijiet użati u hwienet tal-affarijiet mirħuna. Fin-Norveġja, dawk li jridu joperaw legalment fin-negozju tal-affarijiet użati jridu japplikaw għand il-pulizija allura għal liċenċja. Il-pulizija tista' tirrifjuta li toħroġ liċenċja l-applikanti b'records kriminali jew li huma suspettati li jinnegozjaw f'oġġetti misruqa jew jieħdu lura liċenċja jekk ikollhom xi raġuni jissuspettaw l-użu ħażin tagħha.⁶⁸ Fin-Netherlands, xerrejja ta' affarijiet użati il-hom ikunu mitluba jireġistrax l-affarijiet mixtri mill-1880 (xi jkunu xtraw, minn fejn u mingħand min). Mill-2011, kien żviluppat varjant digitali ta' dan ir-record li hu marbut mal-baži tad-data StopHeling.⁶⁹

Barra minn dan, il-**pulizija** jistgħu jfittxu attivament għal affarijiet misruqa billi perjodikament jivverifikaw swieq armati barra li huma magħrufa sew għal fatt li jinbiegħu affarijiet misruqa hemm.⁷⁰ Illum il-ġurnata, id-din jaġi digħi għal kriminali u huma suspettati li jidher minn is-suspett. Jekk irridu nipprevenu li l-fencing jisparixxi miċ-ċentru tal-attenzjoni, il-pulizija għandhom jfittxu online b'mod proattiv ukoll.⁷¹

Fl-aħħarnett, **is-settur privat** jista' jikkontribwixxi wkoll. Fin-Norveġja, websites professionali li jbiegħu affarijiet użati jistgħu jobbliġaw lili bejjiegħha jireġistrax b'tali mod li ifisser li ma jistgħux jibqgħu anonimi. Verifikazzjonijiet manwali jsiru wkoll fuq kull oġġett li jkun reklamat għal bejgħ fis-'suq' u tingħata attenzjoni speċjalisti lill reklami li jqajmu suspett. Hemm djalogu kontinwu mal-pulizija dwar oġġetti li huma potenzjalment misruqa u f'każiġiet fejn ikun hemm dubbi, is-sjieda trid tkun dokumentata b'irċevuti.⁷² U mhux biss imma jekk tirreġistra l-oġġetti, tkun tista' tgħaqqa oġġett ma' vittma, madankollu sfortunatament, ftit wisq cċittadini jżommu strettament mar-rakkmandazzjoni biex tirreġistra oġġetti u jsiru ħafna żabalji meta jdaħħlu n-numri tas-serje. Dan il-proċess għandu jkun awtomatizzat jew, tal-inqas, rakkmandat, kemm jista' jkun fejn possibbli, go shubija pubblika-privata. Fl-aħħarnett, hemm bżonn inharsu lejn żviluppa ta' mezz biex ġerti oġġetti li mhumiex uniċi, bħal ġojjellerija, isiru uniċi.⁷³

Dawn il-miziuri kollha li jagħmlu serq domestiku inqas ta' qligh billi jnaqqusu l-valur tas-suq ta' oġġetti misruqa huma, ovvijament, idea tajba. Sfortunatament, l-ebda effett ta' tnaqqis ta' serq ma kien dokumentat s'issa.⁷⁴ Minkejja dan, aħna nemmnu li hemm lok għal titiġ u ninkoraġġixxu valutazzjoni fil-fond jekk Stati Membri jiddeċiedu jibdew xi waħda minn dawn il-miziuri li semmejna hawn fuq.

05

KONKLUŻJONI:

X'INHU EFFETTIV BIEX NEVITAW IS-SERQ DOMESTIKU?

Twebbis tal-miri

X'inhi din?

Il-kombinazzjoni ta' serraturi tat-twiegħi, dwal interni, serraturi tal-bibien u dwal esterni

Kif taħdem?

Twebbis tal-miri tagħmel il-mira inqas addattata billi żżid ir-riskju u/jew iżżejjid l-isforz involut.

Għassa tal-Inħawi

X'inhi din?

L-ġħassa tal-inħawi thegħżej lir-residenti biex iżommu ghajnejhom u widnejhom miftuha u jċomplu l'il pulizija jekk jaraw jew jisimgħu xi ħaġa suspettuża.

Kif taħdem?

Meta jkun hemm għassata tal-inħawi, iż-żona ssir inqas addattata għax iżżejjid ir-riskju u tnaqqas l-opportunitajiet.

Kif nieħdu ħsieb tal-vittimizzazzjoni ripetuta

X'inihi din?

Propjetajiet li huma f'riskju ta' serq repetut għandhom ikunu identifikati ħalli tiżidied l-implementazzjoni ta' miżuri ta' prevenzjoni bħal tisħiħi tal-miri jew rondi tal-pulizija.

Kif taħdem?

L-implementazzjoni ta' dawn il-miżuri żżid l-isforz u r-riskju meħtieġ biex isseħħi serqa fi propjetajiet identifikati.

Xatba għall-isqaq

Dawl fit-toroq

X'inihi din?

Xatba għall-isqaq żżomm lil persuni li jwettqu reati milli jkollhom aċċess għall-passaġġi.

Kif taħdem?

Meta tinstalla xatba għall-isqaq tkun qed iżżejjid l-isforz għax ħallelin ma jkunux jistgħu jaċċessaw il-propjetajiet fil-mira jew biex jużaw l-isqaq bħala rottu biex jaħarbu. Xatba tal-isqaq iżżejjid ukoll is-sorveljanza naturali mir-residenti u b'hekk jiżdied ir-riskju għall-ħallelin potenzjali.

X'inihi din?

Titjib fid-dawl fit-triq iżżejjid il-livelli ta' illuminazzjoni fit-triq.

Kif taħdem?

Meta żżid il-livell ta' illuminazzjoni tkun qed iżżejjid ir-riskju li persuna li twettaq reat tkun tista' tkun identifikata minn xhieda potenzjali.

NOTI TAT-TMIEM

- 1 Sorensen, D. 2003. "The Nature and Prevention of Residential Burglary: A Review of the International Literature with an Eye towards Prevention in Denmark." *Informazzjoni miġbura 19 ta' Luju*, 2004. www.jur.ku.dk/medarbejdere/davesorensen/Publikationer/Nature.pdf
- 2 A. Tseloni, R. Thompson, and N. Tilley (Eds.), *Reducing Burglary*, Cham: Springer, 2018.
- 3 T. Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Basingstoke: Palgrave Macmillan, 2016, Kapitlu 2.
- 4 C. Rogers, Alley-Gates and Domestic Burglary: Findings from a Longitudinal Study in Urban South Wales, *The Police Journal* 91:1 (2016), <https://dx.doi.org/10.1177/0032258X16683696>.
- 5 E. Taylor, Honour among Thieves? How Morality and Rationality Influence the Decision-Making Processes of Convicted Domestic Burglars, *Criminology & Criminal Justice* 14:4 (2013), <https://dx.doi.org/10.1177/1748895813505232>.
- 6 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Kapitlu 2.
- 7 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.
- 8 Rogers, Alley-Gates and Domestic Burglary: Findings from a Longitudinal Study in Urban South Wales.
- 9 College of Policing, Safer Streets Fund - Crime Prevention Toolkit, Ryton-on-Dunsmore: College of Policing, 2021, https://whatworks.college.police.uk/Research/Documents/Safer_Streets_toolkit.pdf.
- 10 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.
- 11 A. Tseloni, R. Thompson, L. Grove et al., The Effectiveness of Burglary Security Devices, *Security Journal* 30 (2017), <https://dx.doi.org/10.1057/sj.2014.30>.
- 12 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.
- 13 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Kapitlu 2.
- 14 S. Schat, Iō-Čentru Olandiż ghall-Prevenzjoni tal-Kriminalità u s-Sigurtà: Laqgha tal-esperti EUCPN, Marka ta' Kwalità Pkw, 2021
- 15 O. Nauta, De Effectiviteit Van Het Politiekeurmerk Veilig Wonen, Amsterdam: DSP - groep, 2004.
- 16 T. Bennett, K. Holloway, and D. Farrington, The Effectiveness of Neighborhood Watch, *Campbell Systematic Reviews* 4:1 (2008), <https://dx.doi.org/10.4073/csr.2008.18>.
- 17 P.-O.H. Wikström and K. Treiber, Beyond Risk Factors: An Analytical Approach to Crime Prevention, in: B. Teasdale and M.S. Bradley (Eds.), *Preventing Crime and Violence*, Cham: Springer International Publishing, 2017.
- 18 Bennett et al., The Effectiveness of Neighborhood Watch.
- 19 Bennett et al., The Effectiveness of Neighborhood Watch.
- 20 College of Policing, Safer Streets Fund - Crime Prevention Toolkit.
- 21 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Kapitlu 2.
- 22 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.
- 23 L Hoppe and M. Gerell, Near-Repeat Burglary Patterns in Malmö: Stability and Change over Time, *European Journal of Criminology* 16:1 (2018), <https://dx.doi.org/10.1177/1477370817751382>.
- 24 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.
- 25 Hoppe and Gerell, Near-Repeat Burglary Patterns in Malmö: Stability and Change over Time.
- 26 Ibid.
- 27 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Kapitlu 2.
- 28 Hoppe and Gerell, Near-Repeat Burglary Patterns in Malmö: Stability and Change over Time.
- 29 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Kapitlu 2.
- 30 Hoppe and Gerell, Near-Repeat Burglary Patterns in Malmö: Stability and Change over Time.
- 31 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.
- 32 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Kapitlu 2.
- 33 College of Policing, Safer Streets Fund - Crime Prevention Toolkit.
- 34 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.
- 35 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Kapitlu 2.
- 36 Hoppe and Gerell, Near-Repeat Burglary Patterns in Malmö: Stability and Change over Time.
- 37 A. Sidebottom, L. Tompson, A. Thornton et al., Gating Alleys to Reduce Crime: A Meta-Analysis and Realist Synthesis, *Justice Quarterly* 35:1 (2018), <https://dx.doi.org/10.1080/07418825.2017.1293135>.
- 38 College of Policing, Safer Streets Fund - Crime Prevention Toolkit.
- 39 Ibid.
- 40 B.C. Welsh and D.P. Farrington, Effects of Improved Street Lighting on Crime, *Campbell Systematic Reviews* 4:1 (2008), <https://dx.doi.org/10.4073/csr.2008.13>.

- 41 R.V. Clarke, Improving Street Lighting to Reduce Crime in Residential Areas, United States of America: Office of Community Oriented Policing Services, U.S. Department of Justice., 2008.
- 42 Welsh and Farrington, Effects of Improved Street Lighting on Crime.
- 43 Tseloni
- 44 Clarke, Improving Street Lighting to Reduce Crime in Residential Areas.
- 45 A.A. Braga and D.L. Weisburd, The Effects of "Pulling Levers" Focused Deterrence Strategies on Crime, *Campbell Systematic Reviews* 8:1 (2012), <https://dx.doi.org/10.4073/csr.2012.6>.
- 46 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Kapitlu 2.
- 47 Ibid.
- 48 Actiecentrum Veiligheid en Zorg, Effectmonitor Top 600: Resultaten En Effecten Van De Aanpak Top600 2018, 2018.
- 49 Ibid.
- 50 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Kapitlu 2.
- 51 K. Bowers and S. Johnson, The Role of Publicity in Crime Prevention: Findings from the Reducing Burglary Initiative, *Bowers, K. J. and Johnson, S. D. (2003) The role of publicity in crime prevention: findings from the Reducing Burglary Initiative. Home Office Research Study (272)*. (2003).
- 52 K. Bowers and S. Johnson, Using Publicity for Preventive Purposes, in: N. Tilley (Ed.), *Handbook of Crime Prevention and Community Safety*, Cullompton, Devon: Willan, 2005.
- 53 H. Ferwerda, T. Ham, L. Scholten, and D. Jager, *Focus Op Heling. Een Onderzoek Naar Het Functioneren Van De Helingmarkt, Het Beleid Tegen En De Gevolgen Van Heling* 2016.
- 54 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Kapitlu 2.
- 55 College of Policing, Safer Streets Fund - Crime Prevention Toolkit.
- 56 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Kapitlu 2.
- 57 College of Policing, Safer Streets Fund - Crime Prevention Toolkit.
- 58 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Kapitlu 2.
- 59 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.
- 60 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Kapitlu 2.
- 61 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.
- 62 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Kapitlu 2.
- 63 Tseloni et al., *Reducing Burglary*.
- 64 Network Ewropew ghall-Prevenzjoni tal-Kriminalità, Awareness-Raising Never Hurt Anyone, Did It?, Mythbuster, Brussels: EUCPN, 2020, <https://eucpn.org/document/mythbuster-awareness-raising-never-hurts-does-it>.
- 65 Ibid.
- 66 Ferwerda et al., *Focus Op Heling. Een Onderzoek Naar Het Functioneren Van De Helingmarkt, Het Beleid Tegen En De Gevolgen Van Heling*.
- 67 Ibid.
- 68 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Kapitlu 2.
- 69 Ferwerda et al., *Focus Op Heling. Een Onderzoek Naar Het Functioneren Van De Helingmarkt, Het Beleid Tegen En De Gevolgen Van Heling*.
- 70 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Kapitlu 2.
- 71 Ferwerda et al., *Focus Op Heling. Een Onderzoek Naar Het Functioneren Van De Helingmarkt, Het Beleid Tegen En De Gevolgen Van Heling*.
- 72 T. Bjørgo and Y. Carlsson, Early Intervention with Violent and Racist Youth Groups, NUPI Paper No. 677, Oslo: Norwegian Institute of International Affairs, 2005.
- 73 Ferwerda et al., *Focus Op Heling. Een Onderzoek Naar Het Functioneren Van De Helingmarkt, Het Beleid Tegen En De Gevolgen Van Heling*.
- 74 Bjørgo, *Preventing Crime: A Holistic Approach*, Kapitlu 2.

Citazzjoni

EUCPN (2021). X'inhu effettiv biex nevitaw is-serq domestiku? Brussell: EUCPN.

Avviż legali

Il-kontenut ta' din il-pubblikazzjoni mhux bilfors jirrifletti l-opinjoni ufficjali ta' xi Stat membru jew ta' xi aġenzija jew istituzzjoni tal-Unjoni Ewropea jew tal-Komunitajiet Ewropej.

Awturi/edituri

Dorien Stevens, Uffijċjal tal-Politika u tal-Prattika, Segretarjat tal-EUCPN.

Parti mill-proġett 'Segretarjat EUCPN', Mejju 2021, Brussell

Bl-appoġġ finanzjarju tal-Programm dwar il-Prevenzjoni ta' u l-Ġlieda kontra l-Kriminalită tal-Unjoni Ewropea.

Kummissjoni Ewropea - Direttorat Ĝenerali għall-Affarijjiet Interni

CONTACT DETAILS

EUCPN Secretariat
Email: eucpn@ibz.eu
Website: www.eucpn.org

- [TWITTER.COM/EUCPN](https://twitter.com/eucpn)
- [FACEBOOK.COM/EUCPN](https://facebook.com/eucpn)
- [LINKEDIN.COM/COMPANY/EUCPN](https://linkedin.com/company/eucpn)